

GENETICKÁ METODA ČTENÍ

Genetická metoda čtení označovaná též jako hlásková - spočívá v hláskování slov. Dítě nejprve „přehláskuje“ slovo, pak je teprve přečte dohromady. Spojuje tedy hlásky bez slabikování (s-l-o-v-o – slovo). Zjednodušeně řečeno, vychází se z intuitivního čtení po hláskách, které si osvojují už předškoláci. Tato metoda se dnes pojímá jako metoda přirozená vývoji dítěte.

- Za autora této metody je považován spisovatel a pedagog Josef Kožíšek, který ji použil v čítance Poupata již v roce 1913. Není tedy zcela nová, jen podrobně zpracovaná.
- Na samém počátku se vychází ze jmen žáků a jejich fotografií, děti se tak učí první písmeno svého jména i jména svých spolužáků. Žáci zapisují věty pomocí kresby, pak pomocí symbolů (užívají zkratky jmen, např. "M" místo Míša), tj. velkými tiskacími písmeny. Ze symbolů se tak stávají písmena (hlásky). Postupně žák zapisuje a čte pomocí kresby, symbolů a písmen. Kresby a symboly postupně vymizí a zůstává hláskové písmo, tj. velká tiskací abeceda. Díky tomuto postupu se doba, kdy žáci začnou číst plynule a s porozuměním, podstatně zkracuje, celou tiskací abecedu se dítě naučí během prvního půl roku.
- Klade se velký důraz na rozvoj sluchového vnímání. Tato metoda vůbec nerozkládá slova na slabiky, ale rovnou na hlásky. Snaží se, aby si dítě každé písmeno (obraz) zároveň propojilo s odpovídající hláskou (zvukem) a tím urychluje proces čtení. Některým dětem více vyhovuje to, když se jejich oko nemusí „zastavovat“ na každé slabice (která sama o sobě často nenese žádný význam, nemá smysl), ale čte rovnou celé slovo. Ve výuce se snažíme od počátku pěstovat čtení s porozuměním.
- Díky tomu, že se děti zpočátku soustřeďují jen na jeden typ písma („hůlkové písmo“) zvládnou celou velkou tiskací abecedu velmi brzy a tak mohou číst kvalitnější texty.
- Zhruba v pololetí se objeví malá tiskací abeceda. A protože je v této metodě prodlouženo období procvičování jemné motoriky skoro na celý půlrok, posouvá se nácvik psacích písmen většinou až do doby, kdy už děti nemají problém s tiskacími tvary. Mohou však zapisovat již téměř cokoli a navíc je tak více času na uvolňovací cviky, které jsou nezbytné pro dětská zápěstí, jež nejsou navyklá na tak jemné a dlouhé pohyby, které proces psaní psacím písmem vyžaduje.
- Hlavní nevýhodou je, že je tato metoda nepříliš rozšířená. V některých případech se také může stát, že dítě vůbec není schopno analýzy a syntézy hlásek. Pak se doporučuje metoda analyticko-syntetická.

AUTOR: Mgr. Eva Světnická

